

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

हरेक शुक्रबार प्रकाशित हुने

‘सहिद साप्ताहिक’

नियमित पढौ र पढाऔ ।

email:

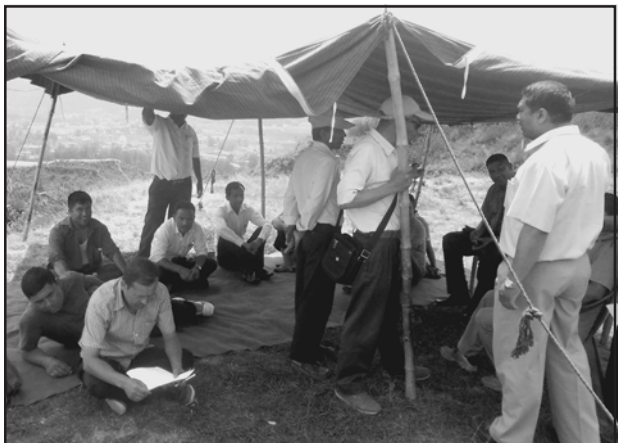
kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

वर्ष १२, अंक ८, पृष्ठ- ६ नै.सं. ११३५ तहिला श्व. एकादशी, वि.सं. २०७२ जेठ १५ गते शुक्रबार MAY 2015 मूल्य रु. ५।-

कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय पालमा

कीर्तिपुर नगरपालिकाको कार्यालय कीर्तिपुर नपास्थित देवढोकामा भूकम्पको कारण असुरक्षित भएको भन्दै चोभार रेडियो मनिटरिङ्ग स्टेसनको चौरमा पाल टाँगी बसेको छ । बैशाख १२ गते महाभूकम्पले कीर्तिपुर क्षेत्रमा धेरै धनजनको नोक्सान भएपछि सुरक्षित तवरले राहत बाँड्न त्यो

क्षेत्र रोजेको थियो । जहाँ सशस्त्र प्रहरीको एक टोली नै त्यहाँ रही सुरक्षा दिइरहेका छन् । बैशाख २४ गतेदेखि देवढोकामा स्थानान्तरण भैसकेपछि पुनः२९ गतेको पराकम्पले नपा कार्यालय चर्केकोले अब अस्थायी पाल र स्टेसनका केही कोठा प्रयोग गरी नगरपालिका संचालनमा ल्याएको थियो ।

निःशुल्क फिजियोथेरापी तथा स्वास्थ्य परामर्श शिविर सम्पन्न

२०७२ साल बैशाख १२ गते भएको महाभूकम्पबाट दुर्घटनामा परी शरीरको विभिन्न भागमा समस्या भएका, हाड भाँचेको, जोर्नी खुस्केको, नशा च्यापिएको, भ्रमभ्रमाएको, ढाड दुखेको, मनोसामाजिक तथा उच्च

रक्तचापबाट पीडित व्यक्तिहरूको लागि निःशुल्क फिजियोथेरापी तथा स्वास्थ्य परामर्श शिविर जनसेवा उच्च मा. वि. पाँगामा बैशाख २७ गते र कामीटार, गुठ, वल्ड क्याफे हाउसमा जेठ ९ गते

क्रमशः ६ पृष्ठमा

भूकम्प पीडित सुत्केरी महिलाका बच्चाहरूलाई सहयोग

रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान, कीर्तिपुरले बैशाख १२ गते भएको महाभूकम्पबाट पीडित सुत्केरी महिला तथा बच्चाहरूलाई राहत स्वरूप बच्चाको लुगा सेट (भोटो, पेटीभोटो, टोपी, सुरुवाल), कपडा, पाउडर, तेल, खिचडी प्याकेट, बच्चाको लागि ठोस खानेकुरा, स्यानिटरी प्याड कीर्तिपुरको १९ वडामा वितरण गर्ने जानकारी रुद्र बहादुर स्मृति

प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानले बताउनुभयो । हालसम्म उक्त राहत चोभार, पाँगा, यन्चो,

क्रमशः ६ पृष्ठमा

भूकम्प पीडितलाई कीर्तिपुरमा परिचयपत्र बाँडियो

भूकम्प पीडित परिवारलाई जिल्ला दैवी प्रकोप उद्धार समिति काठमाडौँद्वारा परिचयपत्र बाँड्ने कामको शुभारम्भ जेठ १४ बाट गरेको छ । काठमाडौँ जिल्ला प्रशासनका प्रमुख एक नारायण अर्यालको प्रमुख आतिथ्यमा कीर्तिपुर नपा वडा नं. १४ स्थित जलविनायक माथिल्लो गुठका भूकम्प पीडित २७ परिवारलाई परिचयपत्रको साथै १५ हजार नगद प्रदान गर्नुभयो । त्यसक्रममा वहाँले सहयोग रकमलाई तत्कालीन अस्थायी टहरा बनाई सुरक्षित रहन अनुरोध गर्नुभयो ।

परिचयपत्र पाइसकेपछि निवेदकको घरमा कुन प्रवृत्ति (पूर्ण या आंशिक) भएको उल्लेख गरी निवेदन हाल्नुपर्छ निवेदन हालिसकेपछि कार्यालय प्रयोजनले प्रमाणित गरी अस्थायी घरटहराको लागि तत्काल राहत नगद १५ हजार रुपैयाँ सहयोग प्रदान गर्नेछ । कीर्तिपुरका विभिन्न वडामा पनि परिचयपत्र बाँड्ने काम सुरु भएकोले भूकम्प पीडित परिवार आ-आफ्नो वडा र टोलमा आउने प्रतिनिधिहरूसँग सम्पर्क राख्न नपाले अनुरोध गरेको छ ।

यस सम्बन्धी कीनपाका प्रमुख नुरहरी खतिवडासँग जिज्ञासा राख्दा पूर्ण या आंशिक क्षति परिवारले परिचयपत्र प्राप्त गर्नेछ तर दुईता घर मध्ये एउटा भत्केको र अरु सग्लो छ भने राहत नगद उपलब्ध हुन सक्दैन । त्यसैगरी बैशाख १२ गते अगावै परिवारसँग अलग भै अंशबन्दा भएको छ भने त्यस्ता परिवार सबैले पनि परिचयपत्र प्राप्त गरी राहत प्राप्त गर्न सकिनेछ, बताउनुभयो । कार्यक्रममा जिल्ला विकास अधिकारी तीर्थराज भट्टराई महानगरीय प्रहरी प्रमुख आयुक्त

विज्ञानराज शर्मा, एसपी परिसरका एसएसपी उत्तम कुमार कार्कीको उपस्थितिमा भएको थियो ।

पाँगामा सामूहिक उद्धार कार्य सुरु

कीर्तिपुर । बैशाख १२, १३ र २९ गतेको भूकम्पले कीर्तिपुर नगरपालिकाको १९ वटै वडामा धेरै क्षति भएको थियो । त्यसमध्ये वडा नं. ११ को लखु, महाबो, लाछी, धुसी, धोकाफल, दिउखेल, सिकुछेलगायतका टोलका घरहरू पूर्ण रूपले नै ध्वस्त भएका छन् । नयाँ एक-दुईवटा बाहेक घर बस्नयोग्य छैन । फेरिफेरि भूकम्पको पराकम्पनले

आकासमुनि जीवन गुजार्न बाध्य भएको छ । यस्तो विपत्तिको सामना गर्न विभिन्न तवरले खोज, उद्धार र पीडितको राहत व्यवस्थापन गर्दै आइरहेका युवाले अब आफ्नै टोलमा पुनःस्थापना गर्न भत्केका घरको सामान निकाल्ने, माटो पन्छाउने, फाल्ने र चर्केर बस्न अयोग्य घर समेत भत्काउने कार्य

क्रमशः ६ पृष्ठमा

अन्वर्ध

- एनम, कीर्तिपुर

मापदण्ड विपरीतको घर भत्काउने र भत्केका माटो पन्छाउने कीर्तिपुर नगरपालिकाको ठोस निर्देशन खोई ?

महाभूकम्पको एक महिना बितिसक्यो । पटकपटकको पराकम्पनले घरमा चैनसँग सुत्ने आँट कसैले गर्न सकेका छैनन् । पालमुनि रात र खानपान मै व्यस्त रहे । आफ्नो घर र गाउँ हेर्न पनि दिउँसो मात्र जानसक्ने डरलाग्दो अवस्था अहिले पनि छँदैछ ।

गाउँभित्रका धरापमा रहेका घर, चिरेका घर र भत्केका घर देख्दा अहिले पनि मनमा चिसो लाग्छ । जबसम्म गाउँभित्रका भत्केका र थुप्रेका माटोलाई पन्छाउने र अन्यत्र फाल्न सक्दैन गाउँभित्रको समस्या रहिरहन्छ ।

समुदायबाट टोलबासी मिलेर चिरेका घर भत्काउने र भग्नावशेष फाल्ने कार्य सुरु गरिसकेका छन् । तर नगरपालिकाले ठोस निर्णय र निर्देशनको अभावले गाउँको समस्या ज्यूँका त्यूँ रहने देखिनथालेका छन् । अन्य भूकम्प

प्रभावित नगरपालिकाले सार्वजनिक सूचना जारी गरी भग्नावशेष र चर्केका घर भत्काई माटो फाल्न अनुरोध गर्दै त्यस कार्य गरेबापत सम्पूर्ण खर्च समेत व्यहोर्ने प्रतिबद्धता व्यक्तगरी पीडितमाथि राहत दिन खोजेका छन् ।

तर कीर्तिपुर नगरपालिकाले ठोस निर्णय गरी निर्देशन दिएको छैन । कीर्तिपुर नपाले यथासक्य छिटो निर्देशन- निर्णय गरेमा टोलबासी आफै सक्रिय भई घर भत्काउन र पन्छाई नपाको सौन्दर्य बढाउन अगाडि

बढ्ने बाटो खुल्छ नत्र नपाले पीडितलाई पीडा थपेको हुनेछ अनि सरकारले मापदण्ड विपरीत बनाइएका ५-७ तल्ला भत्काउने भएका छन् त्यसबारे पनि नपाले आजै योजना बनाउनु जरुरी ठान्दछु ।

कोटेशनको म्याद थप गरिएको बारे

यस कलेजको लागि कक्षा कोठाको फर्निचरहरू केही संख्यामा आवश्यक परेकोले बिक्री गर्न/निर्माण गर्न इच्छुक तथा योग्य फर्महरूबाट १५ दिनको सूचना राखी नागरिक दैनिकमा कोटेशन आह्वान गरिएकोमा सो म्याद भित्र आवश्यक संख्यामा निवेदन (कोटेशन) प्राप्त नभएकोले पुनः यो सूचना प्रकाशित गरी आजको मितिले ७ (सात) दिन भित्र आफ्नो दररेट सहितको कोटेशन आह्वान गरिन्छ ।

#नोट: फर्निचरको नमूना तथा थप जानकारीको लागि कलेजमा सम्पर्क राख्नु होला ।

शहीद स्मारक कलेज

नयााबजार, कीर्तिपुर
सम्पर्क नं. ४३३०२७९, ४३३३९३७

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघहिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघराजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिरराजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक ९, २०७२ जेठ १५ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

विजुली, पानी, टेलिफोन र शैक्षिक शुल्क मिनाहा हुनुपर्दछ

महाभूकम्पले प्रभावित जिल्लाहरू कयौँ विस्थापित छन् । कयौँ ठाउँ अन्धकार छन्, कयौँको टेलिफोन बन्द छन् भने शैक्षिक संस्था घोषित रूपले बन्द छन् । महाभूकम्पले सबैलाई विपत्ति बिचली नै बनाएको छ । गाउँका गाउँ, टोलका टोल भूकम्पले ध्वस्त नै पारेका छन् । सरकार र गैरसरकारी संघसंस्थाबाट पुर्‍याएको राहत दानापानी खुवाएर बाँचेका छन् । पालमुनि सुतेर मुटुमाथि ढुंगा राखी हाँसे सरी बस्नु परेको छ ।

पीडा कम गर्न सरकारले तत्काल अस्थायी बसोबासको लागि जस्तापाता किन्न भूकम्प पीडित परिवारलाई परिचयपत्र सहित नगद सहयोग घोषणा गरी पीडितको पीडालाई केही सान्त्वना दिन सुरु गरिसकेको छ ।

पीडित क्षेत्रमा नागरिकहरूमा अर्को पीडा बिजुली बाल्न पाएको छैन तर बिजुलीको पैसा तिर्नुपर्ने, धारामा पानी आएपनि घरभित्र गएर पानी थाप्न पाएको छैन, पानीको बिल तिर्नुपर्ने, टेलिफोन छ लाइन छैन, प्रयोग गर्न पाएको छैन । पैसा तिर्नुपर्ने भएका छन् भने राज्यले नै बन्द घोषणा गरेको शैक्षिक संस्थाको विद्यार्थीसँगको फि लिने भएका छन् ।

यो समस्या NEA, KUKL, NTC र विद्यालयको चाहनाले होइन प्राकृतिक प्रकोपको कारणले भएको जगजाहेर छ ।

प्राकृतिक प्रकोपको यस घडीमा बिजुली, पानी, टेलिफोन र शैक्षिक संस्थाको महसुल कम्तीमा एक महिना मिनाहा गरिदिनेमा पीडितको पीडामा सान्त्वना हुनेछ, केही अप्रत्यक्ष राहत मिलेको हुनेछ । यसबारे राज्यले किन नसोच्ने ? राज्यले ती सरोकारवालासँग समन्वय गरी राज्यले किन नबेहोर्ने ?

भूकम्पले नेपालमा ल्यायो हाइटीमा जस्तै मागेर खाने संस्कार

दिपेन्द्र बहादुर खत्री

गत वैशाख १२ मा गएको विनासकारी भूकम्प र त्यसयता पटकपटक गएका पराकम्पनले नेपालको जमिनमात्रै होइन राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक क्षेत्रलाई समेत जगैदेखि हल्लाइदियो ।

विज्ञहरूले नेपालमा भूकम्पले कुनै न कुनै समय ठूलै धनजनको क्षति हुने पूर्वानुमान गर्दै आएका हुन् । भूकम्पीय जोखिमका हिसाबले नेपाल विश्वको ११ औं मुलुक हो भन्ने विषयमा राज्य सञ्चालकहरू पनि अनभिज्ञ थिएनन् । तर, सम्भावित भूकम्पीय जोखिम र त्यसबाट आउने परिणामको व्यवस्थापन गर्नेबारे कसैको पनि ध्यान गएन ।

फलस्वरूप विपत्ति व्यवस्थापन गर्न सक्ने सामर्थ्य नभएर विदेशीसँग हारगुहार गर्नुपर्ने अवस्था आयो । १९९० को महाभूकम्पका बेला मुलुकमा राणाशासन थियो । त्यसबेला माथिको आदेशमा काम हुन्थ्यो । भूकम्प जाँदा धनगढीमा रहेका प्रधानमन्त्री श्री ३ जुद्ध शमशेरले भूकम्पको मौका छोपेर कालोबजारी गर्नेलाई ५ जना साक्षी राखेर काटिदिए हुन्छ भन्ने 'हुकुम' जारी गरेका थिए । उनले लगत्तै काठमाडौं फर्केर देशवासीका नाममा सम्बोधन गरेका थिए । राहत र पुनःनिर्माणमा ५० लाख राहत रकम छुट्याएका थिए । भारतीय मारवाडीहरूले नेपालका भूकम्प पीडितका लागि आर्थिक सहयोग पठाएका रहेछन् । तर, 'हामी हाम्रो समस्या आफैँ सामाधान गर्न सक्षम छौं' भनेर सहयोग इन्कार गरेको इतिहासमा पाइन्छ । रुद्रशमशेर जबरा मुख्तियार रहेछन् । त्यसबेलाको मुख्तियार भनेको अहिलेका गृहमन्त्री वामदेव गौतमको भूमिका हो । उनले राहत र पुनःनिर्माणमा प्रभावकारी काम गरेका थिए ।

भूकम्पले पुराना घर र ऐतिहासिक मन्दिरहरूमा क्षति पुगेको छ । भक्तपुर, पाटन र काठमाडौंको वसन्तपुर, नुवाकोट दरबार तथा गोरखाको मनकामनालगायत स्थानमा ऐतिहासिक र सांस्कृतिक धरोहरहरू ढलेका छन् । हजारौँ मानिस एकैपटक घरबारबिहीन भएका छन् । २५ हजारभन्दा बढी सरकारी कार्यालय क्षतिग्रस्त भए । सौभाग्यबस सडक, पुलहरू र हाइड्रोहरूमा कम क्षति भएको छ । भूकम्पको क्षमताका आधारमा नोक्सानी कम भएको मान्नुपर्छ । जसको क्षति भएको छ, ती मानिसलाई त यसोभन्दा दुःख लाग्ला । प्राकृतिक विपद्को बेला सबैभन्दा प्राथमिक कार्य उद्धार

हो । सरकारले उद्धारको काम सकिएको भनेको छ । सगरमाथाको बेस क्याम्प र रसुवाको लाङडाटामा धेरै मानिस फसेको खबर आएका छन् । दोलखामा शवहरू कुहिएको समाचार आइरहेको छ ।

सुगममा मात्र राहत

सरकारी, गैरसरकारी तथा व्यक्तिगत तवरबाट पनि प्रभावित क्षेत्रमा त्रिपाल, खाद्यान्न पानी र औषधिसहितका राहत सामग्री वितरण भइरहेका छन् । तर, राहत वितरण गर्नेहरूले राजधानी नजिक र सडक पुगेका स्थानभन्दा अन्यत्र जान आवश्यक ठानेका छैनन् वा सकेका छैनन् । यस्ता दुर्गम ठाउँहरू पनि छन् कि जहाँ कति धनजनको क्षति भएको हो भन्नेबारेमा सरकारलाई समेत जानकारी छैन । उद्धार र राहतको कुरा त परै जाओस् । कतै मानिसलाई राहत बढी भइसकेको छ । कतै खान नपाउने अवस्था छ । यस प्रकारको असमान वितरणले समस्या ल्याउने देखिन्छ । यसरी गर्नुपर्छ पुनःनिर्माण उद्धार र राहतपछि पुनःनिर्माण सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पक्ष हो । भूकम्पले निश्चय नै पीडा दिएको छ । यद्यपि अर्को पक्षबाट हेर्ने हो भने तत्कालका लागि मात्र नभएर दीर्घकालीन हिसाबले यो आधुनिक नेपाल निर्माणको अवसर पनि हो । पुनःनिर्माण थाल्नुअघि के कारणबाट बढी क्षति भयो भन्ने कुराको निष्कर्षमा पुग्नुपर्छ । हामीले विगतमा घर र भौतिक संरचना निर्माण गर्दा तत्कालको आवश्यकतामात्रै हेरेर निर्णय लियौं ।

विज्ञहरूले पटकपटक नेपाल भूकम्पीय हिसाबले उच्च जोखिमपूर्ण अवस्थामा छ भनिरहँदा पनि हामीले आवश्यक सचेतता अपनाउन सकेनौं । बरु उल्टै हेलचेक्रयाइँ गरियो । नेपालमा भूकम्पको जोखिम छ भन्ने मान्ने हो भने भविष्यको सङ्कट हेरेर संरचना निर्माण गर्नुपर्छ । प्राकृतिक रूपमा हामी जोखिममा छौं । खतरामा रहेका हिमतालहरू छन् । अहिलेको भूकम्पले सगरथामा हल्लाएको कुरा आएको छ । पहाडहरू चर्किएका छन् । ती सबै कुरा हेरेर पुनःनिर्माणको मोडलहरू तयार गर्नुपर्छ । बढी लोड भएको संरचना बनाउँदा जोखिम हुन्छ भन्ने कुरामा ध्यान दिनुपर्छ । भूकम्पीय जोखिम कम गर्ने प्रविधिमा जानुपर्छ । त्यसका लागि अध्ययन गर्नुपर्ला । मुलुकको आधुनिक विकासका निम्ति कम खर्चमा अपेक्षित विकास गर्नका निम्ति मोडलमा परिवर्तन गर्नुपर्छ ।

पहाडमा जसरी एकैपटक घरहरू भत्किए । त्यसको तुलनामा क्षति धेरै हुनुपर्ने थियो ।

नोक्सानीमा परेका घरहरूमा मानिस बस्नै नथे वा कम बस्थे । क्षति हुन्छ भनेर होइन । युवाहरू विदेश गए । उनका श्रीमतीहरू बच्चाबच्ची पढाउन राजधानी र सदरमुकाममा आएर बसे । जुन घरमा मानिसको बसोबास हुँदैन ती घर भत्किन्छ । गाउँघरमा आगो नबालेको घर भत्किन्छ भन्ने चलन छ । गाउँका घरहरू छरिएर बनेका छन् । गाउँहरूमा सरकारले आधारभूत सुविधा पुर्‍याउन एकीकृत बस्ती बनाउनुपर्छ । जसले गर्दा सडक, पानी, बत्ती, टेलिफोन सबैको जोहो गर्न सजिलो हुन्छ ।

अहिलेको भूकम्पले दिएको एउटा सन्देश भनेको बस्तीका बीचमा केही खाली ठाउँ राख्नुपर्छ । योजनाबद्ध रूपमा गरिएको बस्ती विकासले धेरै कुरा मिलाउन सकिन्छ । देशको आर्थिक र सामाजिक विकासमा परिवर्तन ल्याउँछ । त्यतिमात्र होइन, भूकम्पले क्षति नआएका पूर्व र पश्चिमका जिल्लामा पनि परम्परागत घर भत्काएर नयाँ बनाउन थाल्नुपर्छ ।

व्यवस्थित बस्ती बसाइयो भने वन संरक्षण, कृषिको विकास र वन्यजन्तुको संरक्षण आदि गर्न सकिन्छ । भूकम्पपछि यो विषय कताकतै बहसमा पनि आइरहेको छ । व्यवस्थित गाउँ बनाउन माटो उपयुक्त हो वा होइन हेर्नुपर्छ ।

राहत वितरणमा विभेद आखिर भूकम्पले सबै पीडित भएका छन् । तर, राहत वितरणमा विवाद र विभेद देखियो । सरकारले एकद्वार प्रणालीबाट लान खोज्यो । तर अरुले मानेनन् । केही सीप नलागेपछि सरकारले 'हामीलाई जानकारी दिएर बाँड' भनेको अवस्था हो । दातृ निकायले पनि शङ्का गरे । अष्ट्रेलिया सरकारले एक अर्ब रुपैयाँ दिन्छु भन्यो । तर उसले सरकारमार्फत होइन, आफूले पत्‍याएको 'केयर नेपाल' नामको संस्थामार्फत खर्च गर्न पाउनुपर्ने सर्त राखेको छ । यसले के सङ्केत गर्छ भने पीडितको सहयोगको नाममा आएको रकम दुरुपयोग हुने आशङ्काहरू छन् । छिद्रहरूबाट दुरुपयोग नहोस् भन्नेमा सबै सचेत हुनुपर्छ । सरकारी निकायले गर्ने काममा ढिलासुस्ती हुने भएका कारण लक्ष्य छिटो हात पढैन । आईएनजीओहरूले छिटो गर्नसक्छन् । सरकारी संयन्त्रले ढिलासुस्तीमात्र होइन, चुहावट पनि हुन्छ । कम लिकेज र काम छिटो हुने भएकोले सरकारले एनजीओलाई काम दिन पनि सक्छ ।

माजोवादी सशस्त्र युद्धका बेला क्षति भएका भौतिक संरचना

पुनःनिर्माण गर्ने भनिएको थियो । तर पुनःनिर्माणमा आएको पैसाले सिङिओ क्वार्टरलाई एयर कण्डिसनवाला बनाइयो । जता आवश्यक नै थिएन, त्यस्ता ठाउँमा खर्च भए । प्रभावकारी अनुमगन भएन भने यसपटक पनि त्यस्तो हुनसक्छ । राहत बाँड्ने क्रममै हिनामिना भएको छ । राहत बाँड्नेले 'आफ्नै हात जगन्नाथ' शैली अपनाएका छन् । अब त्यस्तो हुनु हुँदैन । समाचारमा आएका कुरा सत्य हो भने राहत वितरणमा मुख्यसचिवले पहल थाले । तर गृहमन्त्री र सेनाको संयन्त्र दुस्क्रियो । आफ्नै तर्फबाट सबै कुरा हुनुपर्छ भन्ने मानसिकता देखियो ।

हाइटी हुनबाट जोगाऔं

भूकम्पले नेपाललाई आर्थिक रूपमा धेरै पछि पार्ने देखिएको छ । बैङ्कहरूले घरजग्गामा गरेको लगानीको जोखिम बढेको छ । पूँजी कतै गएर अड्किने अवस्था आउँदा आर्थिक विकासका लागि अंकुश लगाउन सक्छ । सरकार राष्ट्रिय प्राथमिकता पुनःनिर्माण भनेर जाने होला । नहर र बाँधहरूमा धेरै क्षति पुगेको छ । त्यसको विवरण अझै आएको छैन । त्यसले कृषिमा असर पार्नसक्छ । श्रमिकहरू नपाउने समस्या थप बढेर जान्छ । जनशक्ति जति पुनःनिर्माणमा लाग्ने हुँदा कृषिमा जनशक्ति कम हुन्छ । तत्काल लाभ हुने जागिर खोज्न विदेशिने क्रम थप बढेर जान सक्छ । १९९० को भूकम्पको बेला पनि नेपालमा कामदार नपाएर २ हजार बढी ज्यामी बिहारबाट ल्याइएको रहेछ ।

हरेक नेपालीले 'मैले गर्ने क्रियाकलाप मुलुक र भविष्यका सन्ततिका लागि हो' भन्ने मनस्थिति ल्याउन सकेनौं भने हामी धेरै वर्षपछि जानसक्छौं । हाइटीमा त्यस्तै छ । सजिलै गरी खान लाउन पुग्ने चिज सहयोगी हातहरूले बाहिरबाट ल्याइदिनेपछि काम गर्न छाडेका छन् । नेपालमा पनि मागेर खाने प्रचलन संस्थागत हुनसक्छ । एकपोका चाउचाउ र बिस्कुटका लागि सडकमा लहरै लाइन लागेको तस्वीर देख्न थालिएको छ । यो अशुभ संकेत हो । नेपालीहरूमा वर्किङ कल्चर हराउँदै गएको थियो । भूकम्पले थप कमजोर बनाउन सक्छ । यो पाटोलाई सबैले गम्भीरतापूर्वक नलिन हो भने हामी पछि पर्नसक्छौं । कपडा विदेशीले दिने, घर विदेशीले बनाइदिने, औषधि विदेशीले बनाइदिने भएपछि काम किन गर्ने ?

(राष्ट्रिय योजना आयोगका पूर्वउपाध्यक्ष र पूर्वगभर्नरसमेत रहेका क्षेत्रीसँग गरेको कुराकानीमा आधारित)

‘राहतका लागि मात्र पालमुनि सुत्ने प्रवृत्ति रोक्नुपर्छ’ - अर्थमन्त्री

काठमाडौं । भूकम्प पीडितलाई अस्थायी घर टहरा बनाउन दुई वण्डल जस्तापाता किन्न पुग्ने गरी दिने भनिएको १५ हजार रुपैयाँ पाउन सर्वसाधारणले सास्ती खेप्नुपर्ने देखिएको छ ।

मन्त्रिपरिषद्ले निर्णय गरेर तत्काल १५ हजार रुपैयाँ गाविस मार्फत दिने भनिए पनि मन्त्रिपरिषद् कार्यालयले जिल्ला प्रशासन कार्यालयहरूमा पठाएको परिपत्रका आधारमा पीडितले थप सास्ति भोग्नुपर्ने देखिएपछि त्यसमा पुनः संशोधन गरिएको छ ।

घर भत्किएकाहरूलाई तत्काल १५ हजार दिने भनेर निर्णय गरिएपनि मन्त्रिपरिषद्को निर्णय तल पठाउने बेलामा यसअघि ५ हजार पाएकालाई कटाएर १० हजार दिने, विदेशी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूबाट सहयोग पाएकालाई दिन नपर्ने जस्ता धेरै प्रावधान थपिएकाले रकम वितरण हुन नसकेको स्रोतले जनाएको छ ।

मन्त्रिपरिषद् बैठकमा विवाद

मन्त्रीहरू जिल्लामा अनुगमनमा जाँदा सरकारले १५ हजार दिने भनेर निर्णय गरे पनि दशथरी प्रक्रिया मिलाउँदा धेरैले सो रकम नै पाउन नसक्ने र पाउनेहरूले पनि भन्फट व्यहोर्नुपर्ने देखिएपछि सोमबारको मन्त्रिपरिषद् बैठकमा विवाद भएको थियो ।

जिल्ला अनुगमन गरेर फर्किएका मन्त्रीहरूले अर्थमन्त्री र मुख्य सचिवले भूकम्प पीडितलाई

राहत दिनै नचाहेको आरोप समेत लगाएका थिए । विमलेन्द्र निधी, महेश आचार्य, पुरुषोत्तम पौडेल, महेश बस्नेत लगायतका मन्त्रीहरूले बिना भन्फट १५ हजार रुपैयाँ पीडितको हातमा पुग्ने कार्यविधि बनाउनुपर्ने अडान राखेका थिए ।

करिव चार घण्टाको विवादपछि अन्ततः पुरानो परिपत्रको साटो नयाँ कार्यविधि बनाएर १५ हजार रुपैयाँ घर भत्किएका सबैले पाउने व्यवस्था गर्ने निर्णय भएको छ ।

तर अर्थमन्त्री महतले राहतका नाममा यसरी पैसा बाँड्ने हो भने देशको अर्थतन्त्र डामाडोल हुने बताएका थिए । मुख्य सचिव लिलामणी पौडेलले पनि अर्थमन्त्रीलाई साथ दिँदै कतिपय विदेशीले दिएको सहयोग पनि नेपाल सरकारकै नाममा आएकाले अन्यत्रबाट सहयोग पाएका पीडितलाई सरकारको कोषबाट १५ हजार दिन नहुने सुझाव व्यक्त गरेको स्रोतले जनाएको छ ।

करिव चार घण्टाको विवादपछि अन्ततः पुरानो परिपत्रको साटो नयाँ कार्यविधि बनाएर १५ हजार रुपैयाँ घर भत्किएका सबैले पाउने व्यवस्था गर्ने निर्णय भएको छ ।

यसअघि ५ हजार पाएकाहरूको समेत अभिलेख राखेर सबैलाई १५ हजार रुपैयाँ दिने र भन्फटिला प्रावधान हटाउने निर्णय भएको स्रोतले जनाएको छ । ‘अब १५ हजार रुपैयाँ सबैले पाउँछन्,’ एक मन्त्रीले भने ।

अन्यत्र घर हुनेलाई के गर्ने ?

गाउँमा घर भत्किएका व्यक्तिको परिवारका कुनै सदस्यको घर काठमाडौं वा अन्यत्र भएमा उसलाई १५ हजार दिन नहुने अडान अर्थमन्त्रीले राखेका थिए । त्यसमा समेत लामो विवाद भयो । महतले आफ्नै जिल्ला नुवाकोटको उदाहरण दिँदै नुवाकोटका प्रायः सबै मान्छेको घर काठमाडौंमा रहेको र अहिले नुवाकोटका भत्किएका घरको राहत लिनका लागि उनीहरू पालमुनि बसिरहेको बताएका थिए ।

तर गृहमन्त्री बामदेव गौतमले उनको प्रतिवाद गर्दै छोराछोरी काठमाडौं वा अन्यत्र शहरमा घर बनाएर बसे पनि बाबु/आमा र परिवारका अन्य सदस्य गाउँमा खेत किसानी गर्ने भएकाले उनीहरूलाई अन्याय गर्न नहुने बताए ।

त्यसपछि मुख्य सचिवले त्यसलाई पनि सरलीकृत गरेर घर सबैले पाउने गरि कार्यविधि बनाउन निर्देशन दिइएको छ । यो सबै कार्यविधि बनेर मंगलबार साँझसम्म जाने र बुधबार जिल्ला जिल्लाबाट पैसा वितरण हुने स्रोतले जनाएको छ ।

कुनै व्यक्तिको अन्यत्र पनि घर छ भने उसलाई १५ हजार नदिइने कार्यविधि बन्ने भएको छ । विभिन्न संघसंस्था वा व्यक्तिले दिएको राहत तथा सहयोगलाई सरकारले अभिलेखमा राखे पनि सरकारबाट पाउनेमा कटौती नगरिने निर्णय भएको छ ।

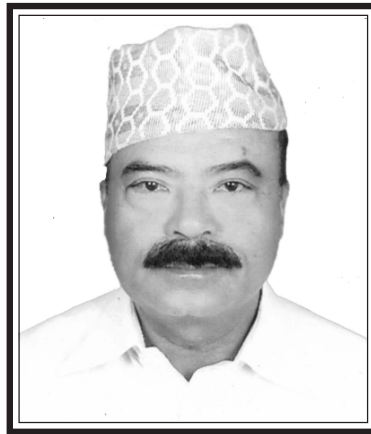
मृतक परिवारलाई राहात वितरण

२०७२ वैशाख १२ गते आइपरेको महाभूकम्पले धेरै जनधनको अथाह क्षति भएको कारणले गर्दा महाभूकम्पबाट पीडित पक्षलाई राहत स्वरूप कीर्तिपुर नगरपालिकामा अवस्थित गैर सरकारी संस्था “मानव अधिकार, बालबालिका, महिला तथा दिगो शान्ति केन्द्र” (SWODHIN) ले राहात वितरण गरियो ।

प्रत्येक मृतक परिवारलाई एक बोरा चामल, तेल तथा चाउचाउ र नून घरदैलोमा गई परिवारका सदस्यहरूलाई सान्त्वनाका साथ संस्थापक अध्यक्ष रुपरेखा महर्जनको अध्यक्षतामा राहत स्वरूप वितरण गरेको थियो । राहात कीर्तिपुर नगरपालिका र चन्द्रागिरी नगरपालिकाका ३६ जना मृतकका परिवारलाई वैशाख २३ गतेदेखि वितरण गरी संस्थाले सक्रिय रूपमा सेवा पुऱ्याउँदै आइराखेको छ ।

हार्दिक समवेदना

स्व. विश्वराम महर्जन

जन्म: वि.सं. २०१७/५/४

स्वर्गारोहण: वि.सं. २०७२/०१/३०

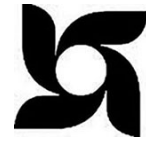
रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान परिवार

कीर्तिपुर, काठमाडौं

रुद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानका सल्लाहकार श्री टिकाराम महर्जनका सुपुत्र विश्वराम महर्जनको असामयिक निधन भएकोमा दिवंगत आत्माको चीर शान्तिको कामना गर्दै

हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

साथै यस दुःखद घडीमा वहाँको परिवारजनले धैर्य धारण गर्न सक्नु भनी भगवानसँग प्रार्थना गर्दै हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।

रबिन्द्र बहादुर प्रधान

अध्यक्ष तथा

भूकम्पपीडितले दुई प्रतिशत ब्याजको ऋण लिन पालन गर्नुपर्ने शर्त यस्ता छन्

काठमाडौं । नेपाल राष्ट्र बैंकले भूकम्प प्रभावित घरपरिवारलाई आवासीय घर पुनःनिर्माण गर्न सस्तो ब्याजको पुनःकर्जा बढीमा १० वर्षसम्मका लागि दिने गरी कार्यविधिको मस्यौदा सार्वजनिक गरेको छ ।

राष्ट्र बैंकले सर्वसाधारण र सरोकारवालाहरूको प्रतिक्रिया लिएर अन्तिम कार्यविधि केही साताभित्र सार्वजनिक गर्ने जनाएको छ । मस्यौदामा काठमाडौं उपत्यकाभित्रका घरपरिवारलाई २५ लाख र उपत्यका बाहिरका लागि १५ लाख रुपैयाँसम्मको ऋण उपलब्ध गराउने छ ।

बस्नै नहुने घर भएमा मात्र ऋण

कार्यविधिको मस्यौदा अनुसार यस्तो कर्जा ऋणीको घर बस्नयोग्य नभएको अवस्थामा मात्र उपलब्ध गराइने शर्त राखिएको छ । राष्ट्र बैंकले बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई शून्य प्रतिशत ब्याजमा उपलब्ध गराउने यस्तो कर्जा बैंकबाट सर्वसाधारणले बढीमा दुई प्रतिशत ब्याजमा पाउने छन् । यस्तो कर्जामा कुनै पनि प्रकारको शुल्क लिन पाइदैन ।

न्यूनतम पाँच वर्ष र अधिकतम १० वर्षसम्मका लागि लिन पाइने यस्तो कर्जा तोकिएको

अवधिभन्दा अगावै भुक्तानी गरेमा कुनै पनि अग्रिम शुल्क लाग्दैन । यस्ता छन् थप शर्त

आवासीय घर पुनःनिर्माण कर्जा प्रवाह गर्दा निर्माण प्रगतिका आधारमा कम्तिमा चार चरणमा ऋणीलाई भुक्तानी हुने गरी प्रवाह गर्नुपर्छ । राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भूकम्प प्रतिरोधात्मक मापदण्डको पालना गरेर मात्र ऋणीले घर निर्माण गर्नु पर्ने हुन्छ ।

सर्वसाधारणले यस्तो ऋण लिनका लागि स्थानीय निकाय अर्थात् नगरपालिका, वडा वा गाविसको भूकम्पपीडित भई आवासीय घर क्षतिग्रस्त भएको र ऋणीको परिवारको अन्य कुनै आवासीय घर नभएको प्रमाण अनिवार्य ल्याउनु पर्छ । ऋणीका दुई तीन वटा घरमध्ये एउटा मात्र क्षतिग्रस्त भए यस्तो ऋण पाइने छैन ।

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले यस्तो पुनर्कर्जा कुल प्राथमिक पुँजीको ८० प्रतिशतसम्म पाउने छन् । पुँजी कोष गणना प्रयोजनका लागि यसरी प्रवाह गरिएका कर्जाको जोखिम भार आवासीय घर कर्जा सरह ६० प्रतिशत हुने मस्यौदामा उल्लेख छ ।

नेपाल राष्ट्र बैंकले व्यवस्था गरेका शर्त तथा व्यवस्थाको पूर्ण वितरण

१) पुनर्कर्जाको अधिकतम सीमा काठमाडौं उपत्यकामा प्रति घरपरिवार रु. २५ लाख र उपत्यका बाहेकका प्रभावित जिल्लामा रु. १५ लाखसम्मको ऋण सुविधाको आवासीय घर पुनर्निर्माण प्रयोजनका लागि मात्र हुनेछ ।

२) यो सुविधा ऋणी तथा निजको परिवारमा बस्न योग्य आवासीय घर नभएको अवस्थामा मात्र उपलब्ध गराइने छ ।

३) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आवासीय घर पुनर्निर्माण प्रयोजनको लागि प्रदान गर्ने ऋणमा बैंक वा वित्तीय संस्थाले उपयुक्त बमोजिमको कर्जामा ब्याजदर परिवर्तन गर्न पाउने छैनन् ।

अधिकतम २ प्रतिशत सम्म मात्र ब्याजदर लिनु पर्नेछ । सो प्रयोजनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकले शून्य ब्याजदरमा पुनर्कर्जा सुविधा उपलब्ध गराउने छ । यस्तो कर्जामा ब्याज बाहेक अन्य कुनै पनि प्रकारको शुल्क लिन पाइने छैन । ४) यस्तो कर्जाको अवधि न्यूनतम ५ वर्ष र अधिकतम १० वर्षसम्मको हुनेछ । कुनै ऋणीले अग्रिम भुक्तानी गर्न चाहेमा कुनै पनि प्रकारको

अग्रिम भुक्तानी शुल्क लाग्ने छैन । यस्तो पुनर्कर्जा सुविधा एक पटकको लागि बढीमा १ वर्षको (नेपाल सरकारको सहमतिमा) लागि मात्र प्रदान गरिने छ र विद्यमान कानूनी व्यवस्थाको अधिनमा रही निरन्तरता हुने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५) बैंक वा वित्तीय संस्थाले आवासीय घर पुनर्निर्माण कर्जा प्रवाह गर्दा निर्माण प्रगतिका आधारमा कम्तिमा चार चरणमा भुक्तानी हुने गरी प्रवाह गर्नुपर्नेछ । तर, बुँदा नं. १५ बमोजिम प्रवाह गरिएको कर्जाका हकमा भने यो व्यवस्था अनिवार्य हुने छैन ।

६) आवासीय घर पुनर्निर्माण गर्दा राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भूकम्प प्रतिरोधात्मक मापदण्डको पालना गरेको हुनु पर्नेछ ।

७) बैंक वा वित्तीय संस्थाले नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा स्थानीय निकाय (नगरपालिका र उपमहानगरपालिका र महानगरपालिका र वडा कार्यालय रगा.वि.सं.) को भूकम्प पीडित भई आवासीय घर क्षतिग्रस्त भएको र ऋणीको परिवारमा अन्य कुनै आवासीय घर नभएको प्रमाण अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ ।

८) भूकम्पपीडितका लागि यस बैंकबाट प्रवाह गरिने कुल

पुनर्कर्जाको सीमा प्रत्येक बैंक वा वित्तीय संस्थाका लागि सो संस्थाको प्राथमिक पुँजीको ८० प्रतिशत सम्म मात्र हुनेछ ।

९) यस्तो कर्जा सामान्यतः बीमा गरेको हुनुपर्नेछ । कर्जाको बीमा गरेको अवस्थामा ०.२५ प्रतिशतका दरले मात्र कर्जा नोक्सानी व्यवस्था कायम गर्न सकिनेछ ।

१०) तोकिएको सीमाभन्दा बढी प्रवाह भएको कर्जाको रकममा पुनर्कर्जा सुविधा प्रदान गरिने छैन ।

११) यस्तो पुनर्कर्जा सुविधा प्राप्त गरिरहेका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले पुनर्कर्जाको मासिक विवरण (अनुसूची) महिना समाप्त भएको मितिले १५ दिनभित्र यस बैंकको सम्बन्धित सुपरिवेक्षण विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

१२) पुँजीकोष गणना प्रयोजनका लागि यसरी प्रवाह गरिएको कर्जाको जोखिम भार आवासीय घर कर्जा सरह ६० प्रतिशत हुनेछ ।

१३) यस्तो पुनर्कर्जा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको कर्जाको धितोमा प्रदान गरिनेछ । १४) ‘घ’ वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सिफारिशमा त्यस्ता संस्थाका ग्राहकहरूलाई रु. २ लाखसम्म ‘क’, ‘ख’ र ‘ग’ वर्गका

बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रदान गरेको कर्जामा समेत यो पुनर्कर्जा प्रदान गरिनेछ । यस्तो कर्जाको हकमा वा ‘घ’ वर्गका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सिफारिश बिना ‘क’, ‘ख’ र ‘ग’ वर्गका बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले प्रत्यक्ष रूपमा प्रवाह गरेको रु. २ लाख सम्मको कर्जाका हकमा बुँदा नं. ७ को राष्ट्रिय भवन संहिता सम्बन्धी व्यवस्था अनिवार्य हुनेछैन । बैंक तथा वित्तीय संस्थाले प्रवाह गरेको यस्तो कर्जालाई विपन्न वर्ग कर्जामा गणना गरिनेछ ।

१५) यस्तो कर्जा प्रवाह गर्दा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सम्बन्धित संस्थाको विद्यमान घरकर्जा सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थाको अधिनमा रही ग्राहकको कर्जा तिर्न सक्ने क्षमता लगायत सुरक्षणका स्पष्ट आधार लिई कर्जा स्वीकृत तथा प्रवाह गर्नुपर्नेछ ।

माथि उल्लिखित शर्त तथा व्यवस्थाका अधिनमा रही प्रवाह भएको कर्जामा नेपाल राष्ट्र बैंक, बैंक तथा वित्तीय संस्था नियमन विभाग, केन्द्रीय कार्यालय बालुवाटारमा सम्पर्क गरी बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले पुनर्कर्जा सुविधा लिन सक्नेछन् ।

भूकम्पपछिको सम्भावित महामारीबाट कसरी बच्ने ?

जाजरकोटको महामारीलाई औभेल पादै, नयावर्षको सुरुवातसँगै बैशाख १२ गते नेपालमा महाभूकम्प गयो, त्यसले गर्दा देशले ठूलो धनजनको क्षति ब्यहोर्नु पर्यो । जसमा परी करीव आठ हजारले ज्यान गुमाएका छन् भने हजारौं घाइते भएका छन् । यसैगरी करिव पाँच वर्ष अगाडी हाइटीमा पनि महाभूकम्प गएको थियो, जसले गर्दा थुप्रै धनजनको सर्वनाश भएको थियो ।

साथै महाभूकम्पपछि महामारी फैलियो र जसमा परी करिव नौ हजारले ज्यान गुमाउँदा समेत, अहिलेसम्म त्यहाँको महामारी नियन्त्रणमा आउन सकेको छैन । त्यतिबेला विज्ञहरुको दावीअनुसार, संयुक्त राष्ट्रसंघमा कार्यरत नेपाली सैनिकहरुबाट महामारी फैलिएको ठहर गरेका थिए । नेपाली सैनिक क्याम्पबाट निस्किएको ढल आर्टिबोनाईड नदी मिसिएको र सोही फोहोरबाट फैलिएको विज्ञहरुको दाबी थियो तर हाल आएर त्यो दावी सत्य हुन सकेन । किनकि हालका अनुसन्धानहरुले त्यस्तो प्रकारको हैजाको महामारी फैलने जीवाणु, नेपालमा पाइने जीवाणुको वंशानुगत गुणसँग अमिल्दो रहेको प्रमाणित गरिसकेको छ ।

अप्रत्याशित एवं असामयिक रुपमा आइपर्ने प्राकृतिक विपत्ती (जस्तै: भूकम्प र बाढी पहिरो) ले तत्कालीन रुपमा भौतिक र मानवीय क्षति मात्र गराउँदैन, बरु अन्य समस्याहरु जस्तै महामारी, आदिलाई समेत निम्त्याउँछन् । त्यस्ता प्रकोप पश्चात् प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुमा विशेष गरेर सरुवा रोगहरुको उत्पत्ति भई त्यसले महामारीको रुप लिन सक्छ । भत्केका संरचनामा पुरिएका र यत्रतत्र छरिएका मृत शरीर एवं जनावरहरुको तत्काल सही व्यवस्थापन नभएमा तिनीहरुबाट महामारीको सुरुवात हुन सक्छ । त्यसमा पनि प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुको भीडभाड, सामूहिक बसोबास, प्रत्यक्ष सम्पर्क, आदि क्रियाकलापहरु संक्रमण फैलाउन सहयोगी बन्न सक्छन् ।

भूकम्प प्राकृतिक प्रक्रिया हो । यसलाई नियन्त्रण गर्न नसके पनि क्षती न्यून गर्न सकिन्छ । तर, भूकम्पपछि फैलने महामारी भनेको पूर्णरुपमा नियन्त्रण गर्न सकिने प्रक्रिया हो । जसरी हाइटीमा भूकम्पपछि पनि महामारीले हजारौं जनताले ज्यान गुमाएका थिए । त्यही कथा नेपालमा पनि नदोहोरिएला भन्न सकिन्न । हो, त्यसका लागि हामीले बेलेमा ध्यान पुर्‍याउन नसके, भोलि गएर पछुताउनुको कुनै अर्थ हुँदैन । विश्वलाई चुनौती दिँदै एकपछि, अर्को गर्दै सरुवा रोगको महामारी फैल्दो अवस्थामा छ । इवोलाले पनि संसारै हल्लायो । हाम्रो जस्तो मुलुकमा वर्षेनी हजारौं जनताले महामारीको कारण ज्यान गुमाइरहेका छन् । देशको स्वास्थ्य स्थितिको अवस्था हेर्दा सरुवा

रोगजन्य महामारीसँग जुध्न सक्ने त्यस्तो कुनै तयारी देखिँदैन । त्यसैले भूकम्पपछि हुन सक्ने सम्भावित महामारीको नियन्त्रणका लागि तत्काल पूर्व तयारीको खाँचो छ ।

कुनै पनि प्राकृतिक प्रकोप पश्चात् उत्पन्न हुने सरुवा रोगहरुले महामारीको रुप लिन सक्ने अवस्था भनेको सामान्यतः विस्थापित र प्रभावित हुने जनसंख्याको आकार र यसको प्रकारमा बढी भर पर्दछ । विशेष गरेर रोगी, बुढाबुढी, बच्चाबच्ची, सुत्केरी र गर्भवती महिलाहरु यस्तो संक्रमणहरुबाट छिटो प्रभावित हुन सक्छन् । स्वच्छ पिउने पानी, सुरक्षित एवं सुलभ शौचालय पौष्टिक एवं सफा भोजन, खोपको अवस्था (दादुरा, टाइफाइड, हेपाटाइटिस) र उक्त क्षेत्रमा विद्यमान स्वास्थ्य उपचारको सुलभता जस्ता कुराहरु महामारीजन्य रोगहरु फैलनुमा बढी जिम्मेवार हुन्छन् ।

विकासोन्मुख देश, कमजोर आर्थिक अवस्था, न्यून पौष्टिक आहारको प्रबन्ध र असुरक्षित बसोबासले गर्दा हाम्रो जस्तो देशमा त्यस्ता रोगहरुले बढी प्रभाव देखाउँछन् ।

वास्तवमा, प्राकृतिक प्रकोप जस्तै भूकम्प र बाढी पहिरो प्रभावित कतिपय देशहरुमा प्राकृतिक विपत्तिभन्दा सरुवा रोगले महामारीको रुप लिदाँ धेरै मानिसहरुले अकालमा ज्यान गुमाउनु परेको कुरा सञ्चार माध्यममा सुनी आएको छ । त्यस्ता मानव सिर्जित महामारीहरुबाट थप क्षति हुनबाट जोगिन सकिएमा ठूलो विपत्तीमा पनि मानवीय असरहरु कम हुन सक्छन् ।

विकसित देशहरुमा त्यस्ता संक्रामक महामारीहरुबाट कमै मात्र मानिसहरुले ज्यान गुमाउँछन् । किनकि त्यहाँको स्वास्थ्य प्रणाली एवं उपचार अत्यन्तै प्रभावकारी र चुस्त हुन्छ । हाम्रो जस्तो देशमा विपत्तीको समयमा स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्नसमेत अत्यन्त कठिन हुने हुँदा यस्ता रोगहरुबाट धेरै मानिस प्रभावित हुन सक्छन्, यसतर्फ बेलेमा सचेत हुन अत्यन्त जरुरी छ । त्यस्ता प्रकोपहरुका केही कारणहरु र संक्रामक रोगहरुका बारेमा यहाँउल्लेख गर्न खोजिएको छ ।

कारणहरु

१) सफा पिउने पानी र सुलभ शौचालयको व्यवस्था:-

यदि प्राकृतिक विपत्तिले प्रभावित क्षेत्रको पानी वितरण प्रणाली र ढल निकासमा असर गरेमा पिउने पानी फोहोर एवं दिशा पिसाबबाट दुषित हुन सक्छ, जसले भाडा पखाला, आउँ, हेपाटाइटिस 'ए' र हेपाटाइटिस 'ई' जस्ता सरुवा रोगहरु जन्माउन सक्छन् ।

प्रभावित मानिसहरुलाई सफा र सुरक्षित पानी उपलब्ध गराउनु एउटा महत्वपूर्ण पूर्वव्यवस्थापन हुन सक्छ ।

२. गिडगिडयुक्त बसोबास:- कतिपय अवस्थामा

नारायण पराजुली
(त्रि.वि शिक्षण अस्पताल, काठमाडौं)

सुरेन्द्र श्रेष्ठ

प्राकृतिक प्रकोपले मानिसहरुको बसोबास ध्वस्त बनाइदिन्छ जसले गर्दा धेरै मानिसहरु सुरक्षित आवासका लागि भीडयुक्त शिविरमा बस्नुपर्ने हुन्छ । खाना, पानी र स्वास प्रश्वासको माध्यमबाट शिविरमा बसेका मानिसहरुमा विभिन्नखाले संक्रामक रोगहरु छिट्टै फैलन सक्छन् ।

३. खोपको अवस्था र प्रतिरक्षा शक्ति:-

सन् १९९१ को फिलिपिन्सको ज्वालामुखी एवं २००५ को पाकिस्तानको भूकम्प पश्चात् आएको बाढी र महामारीले ठूलो क्षति भएको हामीलाई थाहा छ । खोपबाट बच्न सकिने रोगहरुको विरुद्ध प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दालाई बचाउन सकिन्छ । अर्का तर्फ बुढाबुढी, बच्चा, गर्भवती एवं सुत्केरी र दीर्घरोगीहरु यस्ता संक्रमणहरुबाट बढी जोखिममा पर्दछन् ।

८. कुपोषण र पौष्टिक आहारको प्रबन्ध:-

हप्तौा र महिनौसम्म पौष्टिक आहार खान नपाएका मानिसहरुलाई संक्रामक रोगले आक्रमण गर्ने संभावना बढी हुन्छ । गरीबी, कुपोषण र भोकमरीले त्यस्ता प्रकोप पश्चात् हजारौंको अकालमा ज्यान लिएका उदाहरण प्रशस्तै छन् । तसर्थ उचित पौष्टिक आहारको प्रबन्ध गरेमा त्यस्ता रोगहरुलाई निस्प्रभावी बनाउन सकिन्छ । सामान्य रुपमा प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुलाई स्वच्छ र गुणस्तरीय खाने कुराको व्यवस्था गरिएमा प्रकोप न्युनिकरण र पुनःस्थापनामा मद्दत मिल्न सक्छ ।

प्राकृतिक प्रकोप पश्चात् उत्पन्न हुनसक्ने संक्रामक रोगहरु:-

भनिन्छ, प्राकृतिक प्रकोपजस्तै भूकम्प, बाढी पहिरो, ज्वालामुखी, आदिले सिधै मानिसको ज्यान लिँदैनन् बरु मानवनिर्मित संरचनालाई ध्वस्त बनाउँछ । मानिसको क्षति भनेको यिनै संरचनामा पुरिएर बगाएर र चोटपटक लागेर हुने हो । यसमा पनि त्यस्ता प्रकोप पश्चात् उत्पन्न हुने अनेक संक्रमणहरुबाट मानिसहरुले ज्यान गुमाउन पुग्दछन् । तसर्थ केही त्यस्ता संक्रमणहरुलाई यहाँ उल्लेख गर्न खोजिएको छ ।

१. पानीबाट सर्ने संक्रामक रोगहरु पानी सर्वाधिक आवश्यक र नभै नहुने चिज हो । त्यसमा पनि

सफा पिउने पानीको व्यवस्था नभएमा यसबाट धेरै रोगहरु सर्ने संभावना हुन्छ ।

भूकम्प वा यस्तै प्राकृतिक विपत्ती पश्चात् प्रभावित मानिसहरुले जथाभावी फोहोर पानी सेवन गर्नुपर्ने अवस्था आउन सक्छ । हैजा यस्तो प्रकारको सरुवा रोग हो जुन अत्यन्त कम समयमा अत्यन्त खतरनाक रुपमा विकासभै व्यक्तिको ज्यान लिन सक्छ । यसले शरीरमा पानी, लवण र पौष्टिक तत्वको कमी ल्याउनुको साथै मानिसलाई कोमा वा मृत्यूसम्म पुर्‍याउन सक्छ । सामूहिक रुपमा बस्दा वा एउटै स्रोतबाट दुषित पानी पिउँदा रोग एकैपटक धेरै व्यक्तिको सर्छ ।

टाइफाइड

यो एक प्रकारको दुषित पानी र खानामा पाइने जीवाणुको कारणले सर्ने सरुवा रोग हो । संक्रमित व्यक्तिको दिशापिसाव पानीवितरण प्रणालीमा मिसिएमा यसले एकै पटक धेरै व्यक्तिलाई असर पुर्‍याउँछ । यो रोग लागेमा विरामीले लगातार उच्च ज्वरो, कमजोरी, टाउको दुखाइ र खान मन नलाग्ने र कसैलाई भाडापखाला समेत देखिन्छ । यो रोग लागेमा तत्काल औषधोपचार गर्नुपर्ने हुन्छ नत्र यसले ज्यान समेत लिन सक्छ ।

आउँ

दुषित पानीको सेवनबाट लाग्ने अर्को रोग हो, आउँ । रगत मिसिएको पातलो चिप्लो दिशा आउने र संक्रमित मान्छेमा पानी र लवणको मात्रा कमहुने हुँदा यसले पनि खतरनाक रुप लिन सक्छ । यो रोग लागेमा विशेष गरेर संक्रमित व्यक्तिको उच्चज्वरो, पेट दुखाइ, तारन्तार भाडापखाला, अपच एवं खान मन नलाग्ने वान्ता र टाउको दुखाइ जस्ता लक्षण देखिन्छन् ।

हेपाटाइटिस ए र ई

उचित सरसफाईको अभावमा अस्वस्थकर पानी र खानाको कारणले प्रभावित व्यक्तिको हेपाटाइटिसको संक्रमण फैलने उच्च संभावना हुन्छ । भाइरल रोग भएको हुनाले यस्मा तत्कालिन रुपमा एन्टिवायोटिक उपचार गर्न मिल्दैन तर संक्रमित व्यक्तिको हेपाटाइटिसको प्रसस्त भोल पदार्थ, आराम र पौष्टिक आहारको व्यवस्था गरेमा संक्रमणले थप हानी पुर्‍याउन पाउँदैन ।

वालान्टीडायसिस

यो पनि दुषित पानीबाट सर्ने परजिवीजन्य संक्रमण हो । यो विशेष गरेर सुंगुर पालन गरिएका क्षेत्रका व्यक्तिको र त्यसको संसर्गमा बस्ने मानिसहरुमा पाइन्छ । प्राकृतिक प्रकोपको समयमा जनावरहरुबाट निस्कने दिशा पिसाब पानीमा मिसिन गई यो रोग फैलन सक्छ । यसमा तारन्तार लामो समयसम्म भाडा आइरहने, तौल घट्दै जाने, दुर्गन्धित स्वास, पेट दुखाइ र ज्वरो जस्ता लक्षणहरु देखिन सक्छन् ।

लेपटोस्पाइरोसिस

जनावरहरुको पिसावमा पाइने जिवाणु (लेपटोस्पाइरा) खानेपानीको स्रोतमा मिसिएमा यो रोग लाग्न सक्छ । यसमा उच्च ज्वरो, अत्यधिक टाउको दुखाइ, वान्ता, जण्डीस, भाडापखाला जस्ता लक्षण देखिन्छन् । यदि समयमै उपचार नपाएमा संक्रमितको मृगौला खराब हुने मेनेन्जाइटिस, कलेजो समस्या र श्वास प्रश्वास सम्बन्धी समस्या देखा पर्न सक्छन् ।

२. जनावर, लामखुट्टे एवम् अन्य परजीवीको टोकाइ

प्राकृतिक विपत्तीमा मानिसहरुको वासस्थान असुरक्षित हुन्छ । त्यस्ता स्थानमा बसोबास गर्दा त्यहा पाइने लामखुट्टे, भुसुना आदि परजीवीको टोकाइले विभिन्न संक्रमणहरु फैलन सक्छन् । विशाल सर्प एवम् खतरनाक किरा फट्यांग्राको टोकाइबाट समेत कतिपय अवस्थामा मानिसले ज्यान गुमाउन पुग्छन् ।

अर्का तर्फ भुस्याहा कुकुर, मुसा, आदिको टोकाइबाट समेत रेबिज, प्लेग आदि अत्यन्तै खतरनाक रोगहरु सर्ने सम्भावना हुन्छ । मलेरिया, डेंगु, चिकनगुनिया आदि संक्रमणहरु पनि सर्न सक्छन् ।

३. श्वास प्रश्वास सम्बन्धि रोगहरु सामूहिक रुपमा वसोवास गर्दा प्रभावित व्यक्तिको श्वास प्रश्वास सम्बन्धी रोग अत्याधिक चाँडो फैलन्छन् । हावाको माध्यमबाट फैलने ईन्फ्लुएन्जा, भाईरल, निमोनिया, व्याक्टेरीयल निमोनिया, टि.बी., आदिबाट ठूलो समुदाय एकै समयमा संक्रमित हुनसक्छ । यसमा पनि स्वाईन फ्लु र भाइरल निमोनियाले मानिसलाई तत्कालै असर गर्ने हुदाँ यसबाट जोगिन अत्यन्तै कठिन हुन्छ । रुघा खोकी, ज्वरो, टाउको दुख्ने, श्वास फेर्न गाह्रो हुने छाती दुख्ने र कमजोर महसुस हुने यस्ता रोगहरुका प्रमुख लक्षणहरु हुन् । समयमै उचित उपचार र स्याहार नपाएमा यस्ता रोगहरुले हजारौंको ज्यान लिन सक्छ ।

सम्भावित महामारीबाट बच्ने उपायहरु:

(क) भूकम्प पश्चात अस्थायी शिविरमा बस्ने सबैले आफू बसेको ठाउँ वरिपरि सरसफाई राख्ने । (ख) खानेपानीको प्रयोग शुद्धिकरण गरेर मात्र पिउने, जस्तै उमालेर वा पियुसको प्रयोग गर्ने । (ग) हरियो सागपात, सलादका परिकारहरु जस्तै मुला, गाजर वा

काक्रोलाई राम्रोसँग सफा पानीले पखालेर मात्र खाने र (घ) शिविरमा अस्थायी शौचालयको व्यवस्था गरी, शौचालयमा मात्र दिशा, पिसा गर्ने तथा आफ्ना साना साना बालबालिकालाई पनि गर्न लगाउने (ङ) हावाबाट फैलने रोगहरु जस्तै टि.बी, मौसमी फ्लुहरुबाट बच्न सधैं मास्कको प्रयोग गर्ने । सम्भव भएसम्म एन ९५ मास्कको प्रयोग गर्ने, जस्तै ईन्फ्लुएन्जा, ईबोला, स्वाईनफ्लु जस्ता रोगहरुबाट बच्न सकिन्छ । (च) खाना खानु अघि, खाना बनाउनु अघि र दिशा पिसाब गरिसकेपछि साबुन पानीले राम्रोसँग हात धुने तथा बालबालिकालाई पनि धुन लगाउने ।

(छ) सडेगलेका वासी तथा भिँगा भन्केका खानेकुराहरु नखाने, सम्भव भएसम्म आफ्नै घरमा बनाएर खाने । बाहिरको खाना सकभर प्रयोग नगर्ने । साथै राहतको रुपमा आएको खाद्यपदार्थमा केही खराबी देखिएमा नजिकको प्रहरी केन्द्रमा वा सरकारी निकायमा खबर गर्ने (ज) हावाबाट सर्ने रोगहरुको प्रकोप भीडभाडमा बढी हुने भएकाले भीडभाडमा नबस्ने र बस्न परेमा कम्तिमा १ मिटर टाढा रहने साथै शिष्टाचार पनि हात मिलाउनुको सट्टा नमस्तेको प्रयोग पनि गर्न सकिन्छ ।

(झ) वाहकबाट सर्ने रोगहरु (मलेरिया, औलो ज्वरो) जुनचाँही लामखुट्टेले फैलाउने गर्दछ, यसबाट बच्न भुल तथा धूपको प्रयोग गर्ने र साथै वरपर रहेका खाडलहरु पुरिदिने, सफा राख्ने । (ञ) आफ्नो वरपर रहेका ठाँउमा लास तथा चौपायहरुको अवशेषले दुर्गन्ध फैलाएको छ भने, त्यस ठाउँमा किटनासक औषधी (व्लीचिङ पाउडर) आदि छर्कि दिने ।

(ट) जनचेतना फैलाउने ।

त्यसैले महामारीको एक मात्र उत्तम उपाय भनेको पूर्व तयारी नै हो । त्यसैले समबन्धित निकायले माथि उल्लेखित विषयमा गम्भिरताका साथ ध्यान दिए नेपालमा हाईटीको अवस्था आउने छैन । साथै सम्भावित महामारीको लागि नेपाल सरकार पनि यस विषयमा तयारी अवस्थामा रहन आवश्यक छ । त्यसको लागि सरकारले चिकित्सकीय दक्ष जनशक्ति, आधुनिक प्रयोगशाला र औषधीको व्यवस्था तत्काल गर्नु पर्छ ।

काठमाडौंमा भन्दा बाहिरका जिल्लाहरु सिन्धुपाल्चोक, गोरखा, रसुवा, आदि ठाउँमा सुविधा सम्पन्न प्रयोगशाला नभएपनि कम्तीमा त्यहाको विरामीको जाँच गरी काठमाडौं रिफर गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्छ । त्यसैले सबैले बेलेमा ध्यान दिनसके महामारीबाट बच्न सकिन्छ । तत्कालको दुःखद घडीमा शो कलाई शक्तिमा बदल्दै महामारीसँग जुध्न पनि अवको चुनौती देखिन्छ । के यसका लागि हामी तयार छौं ?

‘अरुले आएर बनाई देला भन्ने सोचेर बस्नु हुँदैन’

बैशाख १२ गते भएको विनाशकारी भूकम्पले काठमाडौं जिल्ला क्षेत्र नं. १० का ६ वटा गाविस गाभेर वनेको दक्षिणकाली नपामा पनि प्रभाव पार्यो । त्यस नपामा भूकम्पले गरेको क्षति, राहत वितरण र अब गर्नुपर्ने कार्यबारे दक्षिणकाली नपाका प्रमुख विश्वराज मरासिनीसँग यस सम्वाददाताले गरेको कुराकानी र त्यस नपाले (बैशाख ३०) पेश गरेको विवरणको आधारमा तय गरेको अन्तरसम्वाद पाठकको जानकारीको लागि यहाँ प्रस्तुत छ । - सं

१) तपाईंको परिचय ?

५म विश्वराज मरासिनी । मिति २०७१ मार्ग १६ गते नव घोषित दक्षिणकाली नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृतको रूपमा कार्यरत छु ।

२) कुनकुन गाविस मिलेर यो नगरपालिका बनेको छ ?

५ दक्षिणकाली नपा छैमले, फर्पिङ्ग, शेषनारायण, टुल्कुडुङ्गेचौर, सेतीदेवी र चाल्नाखेल ६ वटा गाविस गाँभेर बनेको छ । यस दक्षिणकालीमा जन घनत्वको हिसाबले १५ वटा वडामा विभाजित गरेको छु ।

३) महाभूकम्पले यस नगरमा कतिको क्षति पुऱ्यायो ?

५ महाभूकम्पले यस नगरपालिकामा पनि धेरै भौतिक संरचनाहरू भग्नावशेषमा परिणत भयो । भौतिक रूपले २१०२ वटा घर पूर्ण क्षति भएका छन् भने २१३७ वटा घरहरू आंशिक क्षति भएको छ । मानवीय क्षति जम्मा २ जनाको मात्र भयो भने मानवीय घाइतेमा ३० जना रहेका छन् ।

वस्तुभाउ चौपायामा धेरै क्षति भएको छ । यस नगरमा वस्तुभाउ ९८३ वटा मरेका छन् । छैमले गाविसमा मात्र ८८७ वटा चौपायाको ज्यान गएको छ ।

४) यस नपामा जनसंख्या कति छन् ?

५ जनगणना २०६८ अनुसार ६२३२ परिवारमा २६४४४ जनसंख्या रहेको छ ।

५) भूकम्प पीडितलाई राहतको व्यवस्था कसरी गर्नुभएको छ ?

५ यस नगरपालिकाले आफ्नै स्रोतले मात्र २०९२ वटा पाल किनेर वितरण गरेको छ भने विभिन्न संघसंस्थाबाट गरेर ५२०५ वटा पाल वितरण गरिसकेको छ । सरकारको तर्फबाट वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय

राहत व्यवस्थापन थापाथलीबाट १२७ किन्टल चामल, आफ्नै स्रोतबाट १०० बोरा र अन्य संघसंस्थाबाट चामल, चाउचाउ, चिउरा, पानी, बिस्कुट, नुन जस्ता खाद्यन्न सामग्री राहतको रूपमा प्राप्त गरेका छौं ।

६) राहत वितरणको व्यवस्था कसरी गर्नुभयो ?

५ यस नपामा राहत संकलन र वितरण गर्न मोहन बस्नेतको संयोजकत्वमा सर्वदलीय संयन्त्र गठन गरी कार्य गरेको छ भने सुरेन्द्र महर्जनको संयोजकत्वमा प्राविधिक टोली गठन गरी क्षति ग्रस्त घरहरूको तथ्याङ्क संकलन र अनुगमन गरिएको छ । वितरणमा सबै वडाका पीडित समक्ष राहत सामग्री पुऱ्याउन वडा सचिव र राजनैतिक दल र नागरिक वडा मञ्च सहितको समन्वयमा कार्य भएको छ ।

७) आवश्यकता भन्दा बढी पाल वितरण भैसक्यो, तैपनि पालको माग गर्नुभयो, किन ?

५ हो, हाम्रो नपामा पूर्ण र आंशिक क्षति गरी ४२५९ घर क्षति छन् तर पाल वितरण ५२०५ भएपछि १ हजार बढी वितरण भैसक्यो तैपनि माग बढी छ ।

मलाई लाग्छ हावापानी, घाम, असिना मौसमको कारण र फेरिफेरि पराकम्पनको कारण माग बढेको हो । एउटै परिवारले पनि २/३ वटा हात पारेको हुनसक्छ भने सग्लो घर हुनेले पनि बाहिर सुत्न परेकोले पनि यसको माग बढेको हो ।

८) भूकम्पपछिको समस्याहरू के कस्ता छन् ?

५ भूकम्पको कारण आंशिक क्षति भएका घर धनीले पूर्ण क्षतिमा राख्न अनुरोध गर्नुभएको छ । पटकपटकको पराकम्पनले गर्दा क्षति भन्दा बढी पाल वितरण

गर्दापनि त्रिपाल माग बढेको छ । घरको प्रकृति अनुसार रातो, पहेलो, हरियो स्टिकर टाँस गर्दा पनि मेरो घरमा रातो किन नटाँसेको भनी गुनासो गर्छन् । सबै वडामा व्यवस्थित काम हुन सकेको छैन भनी कुनै वडामा सरकारले घर भत्काउन आउने र बनाउने आउने भन्दै रक्सी पियर बसेका पनि छन् । १ घर धनीको १ भन्दा बढी घर तथा गोठ भएकोले नगरपालिकाको घरघुरी भन्दा घर संख्या बढी भएको छ । अस्थायी टहरा बनाउने कार्य पनि भैसकेको यहाँ जानकारी गर्दछु ।

८) अन्तमा यस पत्रिकामार्फत केही मन्नु छ कि ?

५ यो महाभूकम्पले सबै नेपालीको मन छोएको छ । सबै जनता विपत्तिमा हुनुहुन्छ । यस्तो अवस्थाको सामना हामी आफ्नै टोलका सबै दाजभाईको आपसी समन्वय र सहयोगले मात्र हुन्छ जस्तो लाग्छ । अरुले आएर बनाई देला भन्ने सोचेर बस्नु हुँदैन । राज्यबाट पनि पुनःस्थापना र पुनःनिर्माणका लागि छिटोभन्दा छिटो व्यवस्था गरी जनताको घाउमा मलम लगाउन सक्नुपर्दछ ।

अन्तमा यस पत्रिकाबाट हाम्रो दक्षिणकाली नगरपालिकाको गतिविधि कुराहरू आम जनता समक्ष राख्न अवसर दिनुभएकोमा धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

‘टोलबारीहरू सबै हातेमालो गरेर अधि बढ्नुपर्छ’

बैशाख १२ गते भएको विनाशकारी भूकम्पले कीर्तिपुरमा धेरै जनधनको क्षति भएको छ । त्यसमध्ये कीर्तिपुर नगरपालिका वडा नं. ११ विपद् व्यवस्थापन समितिमा रही भूकम्प र त्यसपछिका गतिविधिमा सक्रिय विजेन्द्र महर्जनसँग हाम्रो संवाददाताले लिएको अन्तरवार्ता यहाँ प्रस्तुत छ । -सं

१) महाभूकम्प आएको १ महिना बित्यो कस्तो अनुभव गर्नुभयो ?

५ महाभूकम्प आएको १ महिना बिता पनि भूकम्प आइरहेको र अति दुःखको अनुभव भयो र भूकम्पले सबैलाई तनावको महसुस भइरहेको छ ।

२) सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन कीनपा ११ मा तपाईं सक्रिय हुनुभयो, के कस्तो गतिविधि गर्नुभयो ?
५ मैले गतिविधि सुरु गरेको १४ गतेबाट हो । सबैभन्दा पछि मैले विपद् व्यवस्थापन समितिका साथी न्यूटन महर्जनलाई भेटेर विपद् व्यवस्थापन समितिको कार्यालयमा गएर बाँकी सामग्रीहरू केके छ भनेर हेरेँ । त्यसपछि ९ वडा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा गएर धेरै कुरा थाहा पाएँ ।

वडा सचिव लक्ष्मी बहादुर महर्जनसँग समन्वय गरेर योजनाहरू तयार गरेँ । योजना अनुरूप क्षति तथ्याङ्क वडा सचिव र अन्यले गर्नुभयो भने मैले ९ वडा, अन्य ११ वडामा पाल ल्याएँ । त्यो पाल लगेर धेरै पीडितहरू कहाँ गएर शिविर बनाउने कार्य सुरु भयो । त्यसपछि रेडक्रसबाट ल्याइएको ५ वटा पालबाट प्रशान्त महर्जनको तलपोखरीको खेतमा शिविर बनाइयो । त्यसपछि राहत आउन सुरु भयो र त्यसलाई व्यवस्थापन र समन्वय गर्न सुरु भयो ।

कसैको सहयोग बिना मानिसहरूले आफ्नो अस्थायी बसोबास बनाइसकेको थियो । स्थानीय स्रोतसाधन प्रयोग गरेर आफूसँग भएको पाल, प्लाष्टिक र बोराको पालले अस्थायी बास तयार गरिसकेको थियो । तर पानी परेपछि त्यो पुरानो आफूसँग भएको पालले काम गरेन त्यसपछि मानिसहरूलाई नयाँ पालको आवश्यकता देखियो । अहिले आएर अस्थायी बसोबासको लागि ९ वडा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समितिबाट १५ घरघुरीको लागि जस्तापाताको टहरा निर्माण भइरहेको छ । नपाको सहयोगमा पाल, चामल, चाउचाउ, बिस्कुट, आदि बाँडिसकेका छौं । हाल ११ वडालाई ४ वटा क्षेत्रमा विभाजन गरी कार्य गरिरहेका छौं । अहिले वडा सचिव, वडा नागरिक मञ्च, विभिन्न दलका प्रतिनिधि, स्वयंसेवकहरूको बैठक बसेर कार्य अगाडि बढिरहेको छ ।

३) त्यस वडाको भूकम्पले के कति क्षति गरेको छ ?

५ यस वडामा २२० भन्दा बढी घर पूर्ण क्षति र धेरै घर आंशिक क्षति भएको छ । स्थानीय ५ जनाको मृत्यु भएको छ भने ७ जना गैर स्थानीयको पनि मृत्यु भएको यसै वडामा हो ।

४) भूकम्पबाट पीडितलाई कसरी सहयोग गर्नुभयो ?

५ विभिन्न संघसंस्था, नपा, व्यक्ति मार्फत आएको सहयोगबाट भूकम्प पीडितहरूलाई सहयोग भइरहेको छ ।
५) यस वडामा पीडितको सहयोगार्थ कहाँकहाँबाट (पाल, खाद्यान्न) राहत सामग्री प्राप्त भएको छ ।
५ नपा, आयान, दायित्व नेपाल, रेडक्रस, रोटराक्लव-मध्यपुर, लुमन्ती, ९ वटा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति, राराहिल फाउण्डेशन, ह्यान्डीक्याप इन्टरनेशनल, व्यक्तिगत तथा विभिन्न संघसंस्थाबाट (पाल, खाद्यन्न) राहत सामग्री प्राप्त भएको छ ।
६) राहत सामग्री पीडित समक्ष कसरी वितरण गर्नुभयो ?
५ वडामा संकलन - लाछी, धुसी, कार्की टोल, दहन, समचा, सालिक, शेदा, महाँवो - सिकुछे, देउखेल, जाखा, छुमाँ - महाँवो, लखु, ढोकाफल, खाचो
७) घर पूर्ण क्षति, आंशिक क्षति र त्रासको क्षति पीडितको सहयोगमा कसले कति पाए ?
५ सबैभन्दा बढी पूर्ण क्षतिले आंशिक र त्रासको क्षतिले पाल पाए ।
८) अस्थायी बसोबासको लागि यस वडाबाट अब के पहल गर्नुभयो ?
५ अस्थायी बसोबासको लागि यस वडाबाट अब पालभन्दा पनि जस्ताको टहरा पहल गर्दैछु
९) पीडितको सहयोगमा सरकारभन्दा अन्य संघसंस्था अगाडि देखियो नि ?
५ पीडितको सहयोगमा सरकारभन्दा अन्य संघसंस्था अगाडि देखियो किन भने सरकारको विपद् सम्बन्धी पूर्व तयारी अभ्यास, नेतृत्व, समन्वय, संचार छैन ।

१०) नगरपालिकाको गतिविधि तपाईंलाई कस्तो लाग्यो ?

५ नगरपालिकाको गतिविधि फितलो लाग्यो ।

११) पुनःनिर्माणको लागि के गर्नुपर्ला ?

५ पुनःनिर्माणको लागि सबै जना मिलेर अगाडि बढ्नुपर्छ र भूकम्पलाई आगलागी जस्ता विपद्सँग सामना गर्न सक्ने न्यूनिकरणका उपायहरू

क्षति भएको छ । स्थानीय ५ जनाको मृत्यु भएको छ भने ७ जना गैर स्थानीयको पनि मृत्यु भएको यसै वडामा हो ।

४) भूकम्पबाट पीडितलाई कसरी सहयोग गर्नुभयो ?

५ विभिन्न संघसंस्था, नपा, व्यक्ति मार्फत आएको सहयोगबाट भूकम्प पीडितहरूलाई सहयोग भइरहेको छ ।
५) यस वडामा पीडितको सहयोगार्थ कहाँकहाँबाट (पाल, खाद्यान्न) राहत सामग्री प्राप्त भयो ?
५ नपा, आयान, दायित्व नेपाल, रेडक्रस, रोटराक्लव-मध्यपुर, लुमन्ती, ९ वटा सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति, राराहिल फाउण्डेशन, ह्यान्डीक्याप इन्टरनेशनल, व्यक्तिगत तथा विभिन्न संघसंस्थाबाट (पाल, खाद्यन्न) राहत सामग्री प्राप्त भएको छ ।
६) राहत सामग्री पीडित समक्ष कसरी वितरण गर्नुभयो ?
५ वडामा संकलन - लाछी, धुसी, कार्की टोल, दहन, समचा, सालिक, शेदा, महाँवो - सिकुछे, देउखेल, जाखा, छुमाँ - महाँवो, लखु, ढोकाफल, खाचो
७) घर पूर्ण क्षति, आंशिक क्षति र त्रासको क्षति पीडितको सहयोगमा कसले कति पाए ?
५ सबैभन्दा बढी पूर्ण क्षतिले आंशिक र त्रासको क्षतिले पाल पाए ।
८) अस्थायी बसोबासको लागि यस वडाबाट अब के पहल गर्नुभयो ?
५ अस्थायी बसोबासको लागि यस वडाबाट अब पालभन्दा पनि जस्ताको टहरा पहल गर्दैछु
९) पीडितको सहयोगमा सरकारभन्दा अन्य संघसंस्था अगाडि देखियो नि ?
५ पीडितको सहयोगमा सरकारभन्दा अन्य संघसंस्था अगाडि देखियो किन भने सरकारको विपद् सम्बन्धी पूर्व तयारी अभ्यास, नेतृत्व, समन्वय, संचार छैन ।

१०) नगरपालिकाको गतिविधि तपाईंलाई कस्तो लाग्यो ?

५ नगरपालिकाको गतिविधि फितलो लाग्यो ।

११) पुनःनिर्माणको लागि के गर्नुपर्ला ?

५ पुनःनिर्माणको लागि सबै जना मिलेर अगाडि बढ्नुपर्छ र भूकम्पलाई आगलागी जस्ता विपद्सँग सामना गर्न सक्ने न्यूनिकरणका उपायहरू

अपनाउनुपर्छ । अब बन्ने नयाँ निर्माण भूकम्प प्रतिरोधात्मक बनाउनु पर्दछ ।

१२) यस पत्रिका मार्फत थप केही मन्नु छ कि ?

५ विपद् बाजा बजाएर आउँदै न त्यसैले हामी सबै जनाले यसबारे सचेत र सोच्नु जरुरी छ । नौ दिनमा नौलो, बीस दिनमा विर्सियो, तीन दिनमा तर्सियो भन्ने जस्तै गर्नु हुँदैन । विपद् सम्बन्धी पूर्वतयारी, अभ्यास, छलफल, तालिम, पारिवारिक योजना, फटपटे भोला, आदि बारे बुझ्नु अति जरुरी देखिन्छ । हामी अरुको भर नपरी आफैले मेहनत गरेर काम गरेर अगाडि बढ्नु पर्दछ । यस्तो बेला हामीले एकले अर्कालाई सहयोग गर्नुपर्छ । आदरणीय वडा बासीहरूमा हामीहरू सबैले हातेमालो गरेर अगाडि बढ्नुपर्छ यस्तो बेला रिसले होइन मीठो नम्र बोली र अनुशासित भएर काम गर्नुपर्छ । हामी अरुको भरमा मात्र बस्नु हुँदैन सबै जना एकजुट भएर अधि बढ्नुपर्दछ । स्वयंसेवी भएर अधि बढ्नुपर्छ । कम गर्ने स्वयंसेवक कम सल्लाह सुझाव दिने बढी भयो भने पनि काम अगाडि बढाउन गाह्रो हुन्छ । हाम्रो पूर्व तयारी योजना कम भएर नै होला आज यस्तो स्थिति भेल्लुपन्थो ।

यस वडामा विपद् व्यवस्थापनको क्रममा राहत संकलन र वितरण खोज, उद्धार र विभिन्न सहयोगी संघसंस्थाहरूलाई धेरै धेरै धन्यवाद दिन चाहन्छु । विभिन्न गतिविधि सर्वसाधारण सम्म पुऱ्याउन सहिद पत्रिकालाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

के तपाईं म्यूजिक सम्बन्धि तालिम लिन चाहनुहुन्छ ?
यदि चाहनुहुन्छ भने कीर्तिपुर-१७ नयाँबजार
शब्दिय बाणिज्य बैंकको ठीक अगाडि
ताल तन्त्र आर्ट एण्ड म्यूजिक एक्सेडेमीमा
सम्पर्क रक्षी योग्य एवं व्यवसायीक कलाकार बनीं

प्रशिक्षण दिने विषयहरू
गायन/हार्मोनियम
गीतार
तबला/मादल/डि-जिम्बे
बाँसुरी
सांस्की
श्रवाङ्गलिन
आर्ट
नृत्य

विशेषताहरू :
५ व्षा एवं अनुभवी गुरुहरूबाट सैद्धान्तिक, व्यावहारिक एवं प्रयोगात्मक ज्ञान दिइने ।
५ बालबालिकाहरूको लागि विशेष कक्षाहरू सञ्चालन गरिने ।
५ संगीत तथा नृत्य प्रशिक्षकहरू उत्पादन गरिने ।
५ +२ तथा भ्रास्तको इलाहाबादबाट श्रास्त्रिय संगीत तथा नृत्यमा परिक्षा दिने व्यवस्था मिलाइने ।
५ छुट्टाछुट्टै कक्षा कोठाहरूको व्यवस्था भएको

सम्पर्क फोन नं. ८८५१००७८०५, ८८५१०८५८८६

जाँड-रक्सी

को कुलत थाहै नदिई छुटाउन

डाङ-कम्मरको दुःखाई निको पार्ने

घुँडाको दुःखाई निको पार्ने

मोटोपना तुरुन्तै घटाउन/बढाउन

चारों-पोतो डण्डीफेर चाउरीपना

गर्मास्थानपछिको पेठको चिरा हटाउन

पुरुष यौन उत्तेजना बढाउन, लिङ्गको

लम्बाई तथा मोटाई बढाउन

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

नेपाल टेलिकमको ठीक अपोजिट
कीर्तिपुर

फोन नं. ४३३६७०१, ९८०३५०२५९

यो कटिङ्ग लिपर आउनेलाई

१०% छुट दिनेछ ।

साहित्य स्तम्भ

कविता

लेखक: मुकुन्द रिमाल

भौतिक क्षति भयो त के भो ?

विपतले बिरामी परेको देश
भत्किएको भित्ताको भग्नावशेषमा
भाग्य खोजिरहेका हामी नेपाली
साहस र शान्तवनाले अघाएका छौं ।
मुठीमा देशको माटो लिएर मर्ने
नेपालीलाई आज दैव लागेको छ ।
हुने हार दैव नटार भनेभै भएको छ
आफ्नो आँखा अगाडि ढलेको
घरको भित्तामा हामी भक्कानिरहेका छौं ।
पुरिएको घरको अँगोनाको आँटीमा
बसेर विगतलाई सम्झदैछौं ।
चिरिएको आँगन जस्तै मन पनि चिरिएको छ ।
दलिन र दलान कामै नलाग्ने भएको छ
कुकुर र कागको क्रुर आवाजले
साँझै क्रोधित भएका छौं ।
तर पनि हामीमा अलि पनि
साहस मरेको छैन ।
हाम्रा पुर्खाले बनाएको पर्खाल
पुरानो भएको भान भै रहेको छ ।
हाम्रा धरोहरले बनाएका धरहरा ढलेपनि
धैर्य र धिरता ढलेको छैन ।
पुर्खाले बनाएका पुराना संरचना
हामीबाट सदाको लागि सकिएको छ ।
नयाँ नेपाल बनाउने जिम्मा हाम्रो
काँधमा आएको छ ।
माटोलाई मैन बनाएर मैदानमा
मिलाउनु पर्ने बेला आएको छ ।
हरेस नखाऔं हिक्मत बटुलौं
आँसु र डरलाई तिलाञ्जली दिँदै
अघि बढौं ।
हामी मरेका होइनौं
हामी मारिएका पनि होइनौं
कालजयी मात्र भएका हौं
हाम्रो घर भत्किएको होइन
नव निर्माण हुन लागेको हो ।
हामीले आँसु बगाएका पनि होइन
हाम्रो तत्परतालाई
शक्तिमा बदलेका मात्र हौं
भौतिक क्षति भयो त के भो ?
हामी सकिएका पनि त छैनौं
हाम्रो पाखुरीमा बल छँदैछ
मागेर खाँदै नौं हामी
बरु माग्न आउनेलाई जति
सक्दो दिएर पठाउँछौं
किनकी हामी वीर नेपाली
जय नेपाल ।

सार्वजनिक सम्पत्तिमा

प्रत्येक नागरिकको हक

छ । त्यसको दुरुपयोग

दण्डनीय अपराध हो ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

सकारात्मक जिम्मेवारी

देशको शिक्षामा उन्नति गर्न सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षकहरूको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धिको लागि विभिन्न तालिम, गोष्ठी, सेमिनार लगायत थुप्रै योजना परिगोजनाहरूमा पनि ठूलो धनराशी खर्च गरेर नेपाल सरकारले आफ्नो नैतिक जिम्मेवारी बहन गर्दै आईरहेको छ । विद्यालयहरूमा सम्बन्धित निकायहरूबाट निरन्तर रूपले अनुगमन र निरीक्षण गर्ने प्राबधान रहेपनि वर्तमान शैक्षिक संरचनाले सो अनुसार कार्यान्वयन नहुँदा शैक्षिक लगानीको अनुपातमा प्रतिफल हाशिल गर्न सकेको छैन । शैक्षिक वातावरणको अनुकूलताको लागि व्यवस्थापन पक्ष बनाउन नसकिएका प्रायः विद्यालयहरू अभिभावकहरूको आकर्षण बन्न नसकेको तथ्य छर्लङ्ग छ ।

विद्यालयमा आफ्नो पेशा र संस्थाप्रति आस्था राखी इमान्दारितापूर्वक स्वच्छ शैक्षिक वातावरणको लागि काम गर्ने कर्मठ शिक्षकहरूको भावनालाई कदर नगरी विद्यालयमा गुट उपगुट खडा गराएर विद्यालयलाई अस्तव्यस्त पार्ने खालका गतिविधिहरूलाई बढावा गर्नु कदापि जिम्मेवारीपन हुन सक्दैन । आफ्नो निहित स्वार्थका लागि कर्तव्य पक्षलाई पाखा लगाई मात्र लोकतन्त्रको दुहाई दिई नीति नियम र अधिकारको गुणगान गर्ने प्रवृत्तिलाई अप्रत्यक्ष रूपले संरक्षण गर्नाले सामुदायिक विद्यालयहरू विगतदेखि समस्याहरूबाट मुक्त हुन सकेको छैन । विद्यालयहरूमा विद्यमान समस्याहरूको निष्पक्ष

कीर्तिपुर पाँगामा.....

आइतबारबाट सुरु गरेका छन् । दैनिक विहान ४ घण्टा कार्य पूरा नभएसम्म स्वयंसेवक परिचालन हुने समितिले जनाएको छ । स्वयंसेवकको रूपमा जहृहिटी युवा क्लब, युवा खेलकुद समूह, जहृहिटी आमा समूहका सदस्य परिवारहरू सक्रिय रूपमा लागेका छन् ।

यस्तो विपत्तिको सामना गर्न विभिन्न तवरले खोज, उद्धार र पीडितको लागि राहत संकलन र वितरण व्यवस्थापन गर्दै आइरहेको सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं. ९ ले अब चारवटै वडामा १२० वटा अस्थायी घर टहरा बनाउने कार्य सुरु गरिसकेको छ । समितिका विकास महर्जनले दिनुभएको जानकारी अनुसार ८५ वटा टहराको लागि जस्तापाता वितरण गरी ६५ वटा निर्माण सम्पन्नको स्टिकर टाँसिसकेको जनाउनुभयो ।

भूकम्प.....

गाम्चा, नगाउँ, तामाङ्ग गाउँ, इटागोल, सतको, चिलञ्चोमा वितरण गरिसकेको छ । सुत्केरी महिलाहरूको तथ्याङ्क आउने क्रम जारी रहेको छ । तथ्याङ्क संकलन भैसकेको स्थानमा राहत क्रमैसँग उपलब्ध गराउने जानकारी अध्यक्ष प्रधानले गराउनुभयो । यस कार्यक्रमको लागि सुरक्षित मातृत्व संजाल महासंघ नेपाल, लायन्स क्लब अफ काठमाडौं इम्पेरियल, अष्ट्रेलियाका मित्रहरू, रूद्र बहादुर

छानविन गरी समय मै गम्भिरतापूर्वक आवश्यक पहल गर्नमा ढिलाई गर्न नहुने कुरा प्रष्ट छ ।

कीर्तिपुर मा. वि., कीर्तिपुरमा कथित बहुमत समूहले २०७१ मंसिर २५ गतेका दिन १६ जना शिक्षकहरूलाई हस्ताक्षर गराई २०७१ मंसिर १२ गते देखि अनिवार्य अवकाश हुनु भएका निवर्तमान प्र.अ. जनार्दन श्रेष्ठको रिक्त मा.वि. गणित विषयको दरबन्दीमा बाघभैरब मा.वि., चम्पादेवीका मा.वि. द्वितीय तहका सामाजिक शिक्षकको रूपमा कार्यरत प्र.अ. बद्रि खनाललाई निमित्त प्र.अ. बनाउने बाल चाहनालाई जिल्ला शिक्षा कार्यालय समेतले राजनैतिक एवं प्रशासनिक संरक्षण दिएर सही र गलतको विभेद छुट्याउने विवेक गुमाएको देखिन्छ ।

सो सुरुवालाई सदर गर्न उक्त समूहले मा.वि. सामाजिक विषयका पूर्व शिक्षक बाबुराम खनालको अवकाश पछि रिक्त पदमा नियुक्त भएका शिक्षक रवि महर्जनले विद्यालयको अभिलेख अनुसार प्रवेश भएको केहि महिना गणित शिक्षण गरी अन्य समयहरूमा मुख्य रूपमा अंग्रेजी र कम्प्युटर विषय अध्यापन गरी आउनु भएको भएतापनि गणित शिक्षण गर्न सक्ने शिक्षकको रूपमा भ्रामक तर्क गरी विद्यालयबाट गणित विषयको दरबन्दी कटाउने दरिद्र सोचबाट विद्यालयको संस्थागत हित कसरी होला ?

अदालत र अख्तियारको सामना बाध्य परेका सो समूह

स्मृति प्रतिष्ठानका सदस्यहरूले सहयोग गरेका छन् । यस राहत कार्यक्रममा सहयोग गर्न चाहने महानुभावहरूले रूद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानलाई सम्पर्क गर्नको लागि अनुरोध छ ।

निःशुल्क.....

आयोजना गरियो । पाँगामा गरिएको शिविरमा जम्मा ११९ जनाले स्वास्थ्य लाभ गरेका थिए भने कामीटारमा आयोजना गरिएको शिविरमा जम्मा ८० जनाले स्वास्थ्य लाभ गरेका थिए । उक्त दुवै शिविरमा ढाड दुखेका बिरामीहरूको उपस्थिति अत्यधिक रहेको थियो । उक्त शिविरका आयोजकहरूमा अपाङ्ग सरोकार समूह, (कीर्तिपुर), रूद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठान (कीर्तिपुर), अटिजम केयर नेपाल सोसाइटी, गैरीधारा, काठमाडौं जनचेतना पुस्तकालय (चिलंचो, कीर्तिपुर), K-Team Earthquake Relief Group, Kathmandu, जन सेवा उच्च मा.वि. (पांगा), B & B Inc. (Kathmandu), लायन्स क्लब अफ काठमाडौं इम्पेरियल रहेका थिए ।

साथै यही २०७२ जेठ १७ गते आइतबारका दिन तेस्रो फिजियोथेरापी क्याम्प लायकु, कीर्तिपुरमा विहान ११ बजेदेखि दिउँसो ४ बजे सम्म हुने जानकारी रूद्र बहादुर स्मृति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानले जानकारी गराउनुभयो ।

, आफ्नो पक्षमा हस्ताक्षर नगरेकै कारण लेखा विषयमा नियुक्त हुनु भएका एक कर्मठ शिक्षकलाई लेखा विषय सामाजिक समूहमा परेको दावि गरी निज शिक्षकलाई हटाएर सो ठाउँमा गणित शिक्षक ल्याउने सर्किर्ण मानसिकताबाट ग्रस्त भएको देखिन्छ ।

निवर्तमान प्र.अ. जनार्दन श्रेष्ठको २०७१ मंसिर १२ गते देखि अनिवार्य अवकाश पछि मंसिर १४ गतेबाट निमित्त प्र.अ. सम्हालेर उक्त समूहको चरम दबावको शिकार भई सकेका शिक्षक मदन कुमार श्रेष्ठले मंसिर २५ गतेको हस्ताक्षर अभियान जस्तो यथार्थ तथ्य लुकाएर आफ्नो पक्षमा समुदायको सहमतिको बहानामा २०७१ पौष ३ गते बोलाएको शिक्षा विद् एवं बुद्धिजीवीहरूको भेलामा न्यून विद्यार्थी रहेको बाघभैरब मा.वि.का प्र.अ.लाई यस विद्यालयमा ल्याउने षड्यन्त्रलाई उक्त भेलामा उपस्थित बुद्धिजीवीहरूसँगै सरोकारवाला अभिभावकहरू र सम्बन्धित निकायले सत्य तथ्यको लागि स्वतन्त्र रूपमा लेखाजोखा गर्न सकिने साथै निज मदन कुमार श्रेष्ठलाई विद्यालयमा तलब सम्बन्धि, एस.एल.सी. परीक्षा केन्द्र संचालन लगायत अन्य विविध समस्याहरू आई पर्दा समेत एउटा जिवन्त संस्थामा महिना दुई महिनामा आवश्यकता अनुसार बैठक बस्ने सामान्य प्राबधान रहेतापनि बद्रि खनालको सुरुवात असर पर्ने आशंकाका चारचार महिनासम्म कुनै पनि खालको बैठक राख्न नलगाई विद्यालयमा

गौतम महर्जन
कीर्तिपुर मा.वि., कीर्तिपुर

अस्थिरता निम्त्याउने नियत रहेको कुरा सोहि समूहका एक इमान्दार शिक्षकको प्रतिक्रियाबाट पुष्टि गरिसकेको छ ।

यस्तो प्रकारले नियमपूर्वक व्यवस्था गर्न नसकेका र दरिद्र मानसिकताका शिक्षकहरूको बाहुल्यता रहेका विद्यालयहरू अन्य विद्यालयहरूमा विलय हुन विवश रहेको व्यापक जनगुनासो छ । यस्ता समस्याहरूको दोष शिक्षक, प्र.अ.वा सम्बन्धित निकाय मध्ये केवल एक पक्षको रहँदैन । ती निकायहरूबाट समय मै साबधानीपूर्वक पूर्वाग्रह नराखी निष्पक्ष छानविन गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने नयाँ शैक्षिक संरचना बनाउनु जरुरी छ । यस प्रकारको सकारात्मक संरचनाले मात्र विभिन्न पत्रपत्रिका एवं संचार माध्यममा सार्वजनिक बहसको रूपमा व्याप्त शैक्षिक व्यवस्थापन सम्बन्धी शिक्षाविद्, शिक्षा प्रेमीहरूको अमूल्य राय सल्हाह, सुभाबहरूको सम्बोधन हुन सकिने प्रबल सम्भावना रहन्छ ।

मानसिक तनाव न्यूनीकरण बारे अन्तरक्रिया

सामुदायिक विपद् व्यवस्थापन समिति कीर्तिपुर नपा वडा नं. ९ ले पाँगा पार्टी भेन्यूमा भूकम्पको तनाव र मानसिक असर न्यूनीकरण सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम ९ गते शनिबार सम्पन्न गरेको छ ।

पाँगामा रहेका विभिन्न संघसंस्था र महानुभावहरूको उपस्थितिमा डा. धनरत्न शाक्यले महाभूकम्पपछि मानसिक तनाव बढ्नु स्वभाविक भएपनि प्राकृतिक प्रकोप हो सबैको क्षतिलाई सकारात्मक ढंगले सोच्नुपर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रमको संयोजक परमेश्वर डंगोल र विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं. ९ का सचिव जनकलाल महर्जनले सहजीकरणको

भूमिका खेल्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर चिलञ्चोमा डा. विकासानन्द

मनो वैज्ञानिक डा. विकासानन्दको उपस्थितिमा कीर्तिपुर नपा वडा नं. ४ स्थित चिलञ्चो विहारमा भूकम्पबाट पीडित महानुभावहरूलाई प्रवचन मार्फत सान्त्वना दिनुभएको थियो ।

विपद् व्यवस्थापन समिति वडा नं. ४ नवीन पुस्तकालय, जगतपाल महाविहार, त्रिरत्न कीर्ति विहार, सनस्टार क्लब र चिठु वडा नं. ३ को संयुक्त आयोजनामा भएको सो प्रवचन कार्यक्रममा डा. विकासानन्दले भूकम्पपछिको असर न्यूनीकरणबारे बोल्नुभएको थियो ।

भूकम्प पीडितलाई दृष्टिविहिनले मनोरञ्जन दिए

भूकम्पबाट पीडित भई खुला आकाशमा पालमा जीवन बिताइरहनु भएका जनसेवा उच्चमावि शिविरमा सोमबार दृष्टिविहिनहरूले विभिन्न गीत गाएर मनोरञ्जन प्रदान गरे ।

भूकम्पले दिक्क बनेको एक महिने पुगेको समयमा केही भएपनि मनमा आनन्द बनाउन गीत प्रस्तुत गरेको थियो ।

गीत प्रस्तुत गर्ने दृष्टिविहिनहरूमा समन तामाङ्ग, माया राई, उद्धव गडाल, शरण बहादुर राई रहेका छन् ।